

Kino Lumière prinesie výberovú retrospektívu Davida Lyncha, je pre začiatočníkov aj pre pokročilých

TLAČOVÁ SPRÁVA

12. marec 2025

Kino Lumière prinesie výberovú retrospektívu Davida Lyncha, je pre začiatočníkov aj pre pokročilých

V januári svet prišiel o jedného z najoriginálnejších filmových tvorcov, režisér David Lynch zomrel vo veku nedožitých 79 rokov. Kino Lumière si pripomenie jeho tvorbu výberovou retrospektívou ôsmich filmov, ktorá je určená pre začiatočníkov aj pokročilých. Cyklus nazvaný Pocta: David Lynch dramaturgicky pripravila filmová teoretička Katarína Mišíková, ktorá bude filmami aj lektorsky sprevádzať. Prvá projekcia sa uskutoční 17. marca o 19.20 hod., premietne sa film *Modrý zamat* (1986).

Tvorba Davida Lyncha oprávnene fascinuje divákov na celom spektre záujmu o film. „Lynchove filmy vystihuje podvrtné narábanie so žánrovými klišé, práca s tajomstvom, zložité príbehové slučky, psychoanalytické motívy či surrealistické obrazy,“ hovorí kurátorka cyklu Pocta: David Lynch v Kine Lumière, filmová teoretička Katarína Mišíková. „Mňa fascinuje tým, ako dokázal filmovými obrazmi a zvukmi vytvoriť a udržať uhrančivú atmosféru ako z iného sveta,“ dodáva.

Kino Lumière v nadväznosti na nedávne úmrtie Davida Lyncha pripravilo výberovú retrospektívu, ktorá nechronologicky prevedie divákov ôsmimi Lynchovými dielami od tých, ktoré pracujú s prvkami divácky prístupných populárnych žánrov, cez príbehové hlavolamy, až po rýdže experimenty. Podtitul retrospektívy znie Od začiatočníkov po pokročilých, do sveta Lynchových filmov sa tak môžu vydať tí, čo sa s jeho tvorbou zoznamujú, aj tí, čo sa k nej opätovne radi vracajú a Lynch má pre nich status kultového filmára.

„Lynch počas svojej tvorby osciloval medzi experimentálnou a mainstreamovou kinematografiou. V niektorých filmoch invenčne ich prvky prepájal. Jeho filmy medzi sebou často motivicky komunikujú a vytvárajú akési klastre. Dramaturgia prehliadky preto nerešpektuje chronológiu jeho tvorby, ale je postavená na výbere troch takýchto väčších klastrov,“ vysvetľuje výber filmov a zostavenie programu retrospektívy Katarína Mišíková. „Prvý klaster obsahuje filmy pracujúce so žánrovými prvkami detektívky, trileru, romancy, rozprávky a soap opery. Druhý tvoria príbehové hlavolamy, ktoré síce evokujú témou i žánrom svet hollywoodskeho filmu, ale spochybňujú princípy jeho naratívnej výstavby. A tretí je venovaný rýdzim experimentom, ktoré nielen využívajú surrealistické inšpirácie, ale priamo z nich pri tvorbe vychádzajú. Tú dramaturgiu tak možno chápať aj ako cestu do rôznych vrstiev Lynchovho univerza.“

Začiatok retrospektívy tvoria Lynchove divácky najprístupnejšie filmy *Modrý zamat* (1986), *Divokosť v srdci* (1990) a *Twin Peaks: Oheň so mnou pod'* (1992), Mišíková ich charakterizuje ako temné rozprávky o šťastných koncoch. Podľa nej „v Modrom zamate sa spolu s hlavným hrdinom vydáme po stopách odrezaného ucha až k sebaopoznaniu. V Divokosti v srdci budeme s milencami na úteku putovať takmer rozprávkovou Amerikou. A v Twin Peaks: Oheň so mnou pod' sa vrátíme k okolnostiam smrti tínedžerky v mestečku uprostred hôr, aby sme v temnom plameni zahliadli skryté odtiene čistoty.“

Za príbehové hlavolamy považuje Mišíková dva filmy prehliadky *Lost Highway* (1997) a *Mulholland Drive* (2001). „Pokročilí diváci a diváčky Lynchových filmov sa vyberú na nočnú jazdu stratenou diaľnicou Lost Highway a zabúdia v horskom teréne Mulholland Drive,“ charakterizuje ich. „Štruktúra týchto príbehových hlavolamov je inšpirovaná Möbiovou páskou. Jej symbolom je nekonečná cesta, vinúca sa od jednej zákruty k druhej. Lost Highway a Mulholland Drive spájajú motívy Hollywoodu ako

Kino Lumière prinesie výberovú retrospektívu Davida Lyncha, je pre začiatok aj pre pokročilých

sveta, v ktorom sa fantázia mení na realitu, dvojníctva ako metafory mnohorakých identít, aj surreálne motívy, odkazujúce k obrazom podvedomia postáv i publika. Nepokojnú atmosféru navodia tak narúšaním konvencií a očakávaní, ako aj sugestívnymi obrazmi a zvukmi.“

V závere retrospektívy sa premietnu Lynchove experimentálne fantázie *Mazacia hlava* (1977) a *Inland Empire* (2006). Mišíková hovorí, že počas prehliadky „do cieľa putovania svetom Davida Lyncha dorazia len tí zocelení. Z fantázie odohrávajúcej sa vo vnútri Mazacej hlavy skočíme do vnútrozemia *Inland Empire*, kde hranice medzi realitou a fantáziou neexistujú. Režisérovi autobiografický debut *Mazacia hlava* prináša surrealizmom inšpirovanú meditáciu o partnerstve, rodičovstve a kolobehu života a smrti. K surrealistickým inšpiráciám sa autor vrátil aj v jednom zo svojich posledných filmov *Inland Empire*. Využil v ňom metódu podobnú psychickému automatizmu, aby priblížil svet herečky ponorenej do fikčnej role.“ Bonusom retrospektívy bude projekcia Lynchovho filmu *Príbeh Alvina Straighta* (1999). Táto road movie, inšpirovaná skutočnými udalosťami, prináša poetický, pomalý a hlboko ľudský príbeh o odhodlaní, zmierení a sile rodinného puta.

Retrospektíva Pocta: David Lynch sa v Kine Lumière koná od 17. marca do 12. mája, premietat sa bude raz týždenne, vždy v pondelok. Jej zámerom je pripomenúť si význačného režiséra a nájsť kľúč k čítaniu jeho diela. Hoci je jeho tvorba už uzavretá, dá sa k nej opakovane vracat a nachádzať odpovede na mnohé otázky. Na otázku, čo Lynch pre svetovú kinematografiu zanechal, Mišíková hovorí, že „jeho vlastnými slovami napríklad to, že sa treba sústrediť na donut, nie na dieru v jeho strede. Teda že našu pozornosť treba venovať skutočnej podstate vecí a javov, ich vnútornému bytiu. Že kreativita a komplexnosť ľudskej psychiky nie sú redukovateľné na klišé, ale neznamená to, že to klišé nie je ich súčasťou. A napokon to, že aj v Hollywoode sa dajú robiť skutočné autorské filmy.“

[Viac informácií o retrospektíve Pocta: David Lynch](#)

kontakt: Simona Nôtová, tlačová tajomníčka SFÚ, tel.: +421 2 5710 1542, simona.notova@sfu.sk